

PREGLED NEPOSREDNIH TUJIH NALOŽB - ZAŠČITA STRATEŠKO POMEMBNEGA PREMOŽENJA?

31. 5. 2020 je v okviru Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (v nadaljevanju: **ZIUOOPE**) pričel veljati tretji paket ukrepov v povezavi s COVID-19. V seznam ukrepov so vključena tudi pravila o pregledu neposrednih tujih naložb v Republiki Sloveniji, ki naj bi varovale slovensko strateško premoženje pred nezaželenimi tujimi vlagatelji na podlagi zagotavljanja varnosti in javnega reda. Določbe o pregledu neposrednih tujih naložb se bodo uporabljale do 30. 6. 2023.

Pretežni del ureditve pregleda neposrednih tujih naložb temelji na Uredbi (EU) 2019/452 (v nadaljevanju: **Uredba**), ki države članice spodbuja k sprejetju pravil o pregledu neposrednih tujih naložb in vsebuje pravila o sodelovanju drugih držav članic in Evropske komisije v postopku pregleda, ki se izvaja v posamezni državi članici (Uredba se začne uporabljati 11. 10. 2020). Ureditev v ZIUOOPE je v mnogih pogledih bistveno širša od Uredbe.

PODROČJE UPORABE ZIUOOPE

Ukrep vzpostavlja mehanizem pregleda potencialno tveganih neposrednih naložb tujih vlagateljev. Pregled ni omejen zgolj na tuje naložbe iz držav zunaj EU, temveč pokriva naložbe katerega koli tujega investitorja (fizične ali pravne osebe) izven Slovenije. ZIUOOPE določa, da morajo biti naložbe tujih vlagateljev, ki pridobijo v gospodarskem subjektu s sedežem v Sloveniji najmanj 10% delež v kapitalu ali glasovalnih pravicah, priglase Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: **Ministrstvo**) v roku 15 dni od:

- i. sklenitve pogodbe o združitvi ali od objave prevzemne ponudbe;
- ii. ustanovitve gospodarske družbe; ali
- iii. sklenitve pogodbe, s katero tuji vlagatelj ali njegove hčerinske družbe v Sloveniji pridobijo pravico razpolaganja z zemljišči in nepremičninami, ki so bistvene za kritično infrastrukturo ali se nahajajo v bližini takšne infrastrukture.

ZIUOOPE nalaga dolžnost priglasitve za neposredne tuje naložbe, ki predstavljajo grožnjo varnosti in javnemu redu Slovenije, in sicer so to zlasti neposredne tuje naložbe na področju sledečih dejavnosti:

- kritična infrastruktura, fizična ali virtualna, vključno z infrastrukturo na področju energetike, prometa, vode, zdravja, komunikacij, medijev, obdelave ali hrambe podatkov, letalskega in vesoljskega sektorja ter obrambno, volilno ali finančno infrastrukturo in občutljivimi objekti ter zemljišči in nepremičninami, ki so bistvena za uporabo takšne infrastrukture ali se nahajajo v bližini takšne infrastrukture;
- kritične tehnologije in blago z dvojno rabo, kot je opredeljeno v točki 1 člena 2 Uredbe Sveta (ES) št. 428/2009 (t.j. programska oprema in tehnologija, ki se uporablja v civilne in tudi v vojaške namene ter blago, ki se lahko uporabi za neeksplozivno uporabo ali uporabo pri izdelavi jedrskega orožja ali drugih eksplozivnih jedrskih naprav), vključno z umetno inteligenco, robotiko, polprevodniki, kibernetiko, kibernetično varnostjo, letalsko in vesoljsko ter obrambno

tehnologijo, tehnologijo za shranjevanje energije, kvantno in jedrsko tehnologijo, nanotehnologijo in biotehnologijo ter zdravstveno, medicinsko in farmacevtsko tehnologijo;

- dobava kritičnih virov, vključno z energijo ali surovinami, prehransko varnostjo, medicinsko in zaščitno opremo;
- dostop do občutljivih informacij, vključno z osebnimi podatki, ali sposobnost nadziranja takšnih informacij;
- svoboda in pluralnost medijev;
- projekti ali programi v interesu Evropske unije, opredeljeni v Prilogi I Uredbe (vključno z, vendar ne omejeno na Evropski program za razvoj obrambne industrije, vseevropska energetska, prometna in telekomunikacijska omrežja).

Ministrstvo bo pri ugotavljanju, ali lahko neposredna tuja naložba vpliva na varnost ali javni red, upoštevalo zlasti:

- ali je tuji vlagatelj neposredno ali posredno pod nadzorom vlade, vključno z državnimi organi ali oboroženimi silami tretje države, tudi prek lastniške strukture ali znatnega financiranja;
- ali je bil tuji vlagatelj že vključen v dejavnosti, ki so vplivale na varnost ali javni red v državi članici;
- ali obstaja resno tveganje, da se tuji vlagatelj ukvarja z nezakonitimi ali kriminalnimi dejavnostmi.

V povezavi z dolžnostjo priglasitve se ZIUOOPE sklicuje zgolj na pogodbe o združitvi oziroma prevzemne ponudbe, kar bi lahko pomenilo, da so predmet pregleda le transakcije, ki vključujejo združitev ali objavo prevzemne ponudbe, in ne na primer nakupi poslovnih deležev ali delnic neposredno med strankami ali vpis delnic pri povečanju osnovnega kapitala. Zaradi nedoločnosti besedila bo verjetno v praksi prihajalo do precejšnje negotovosti, ali je določena transakcija predmet priglasitve ali ne.

Dodatno težavo bo najverjetneje predstavljala tudi odprta definicija »bližine kritične infrastrukture«, saj niti besedilo ZIUOOPE niti obrazložitev ne dajeta odgovora na vprašanje, kaj ta bližina pomeni. Prav tako tudi ni jasen pomen »kritične infrastrukture«.

POSTOPKOVNA PRAVILA IN GLOBE ZA KRŠITEV OBVEZNOSTI PRIGLASITVE

Priglasitev mora med drugim vsebovati informacije o lastniški strukturi tujega vlagatelja (vključno s končnim vlagateljem) in ciljne ali prevzete družbe, vrednosti in viru financiranja neposredne tuje naložbe, države, v katerih tuji vlagatelj in ciljna družba ali prevzeta družba opravljata relevantne poslovne dejavnosti in pogodbi o pridobitvi lastninske pravice na nepremičnini.

Ministrstvo na podlagi mnenja posebne komisije neposredno tujo naložbo odobri, določi pogoje za njeno izvedbo, prepove ali preklične, če predstavlja grožnjo varnosti in javnemu redu Slovenije. Če Ministrstvo neposredno tujo naložbo prepove ali preklične, ima ta odločitev za posledico ničnost pogodbe. Ministrstvo mora izdati odločbo v dveh mesecih od priglasitve. Če odločba v tem roku ni izdana, se transakcija glede na določila ZIUOOPE ne šteje za odobreno.

Ministrstvo lahko neposredno tujo naložbo na področju zgoraj naštetih dejavnosti pregleda najkasneje v petih letih od sklenitve pogodbe, objave prevzemne ponudbe ali ustanovitve gospodarske družbe.

Gospodarske družbe so lahko za kršitev obveznosti priglasitve kaznovane z globo do 500.000 EUR in odgovorna oseba pravne osebe do največ 10.000 EUR. Globa za samostojne podjetnike oziroma posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, je določena na največ 150.000 EUR, za posameznike pa na 5.000 EUR.

SKLEPNO

Ob upoštevanju visokih zagroženih kazni in možnosti Ministrstva, da pregleda tudi neposredno tujo naložbo v petih letih od izvedbe neposredne tuje naložbe, bo najverjetneje veliko transakcij priglašeni samo z namenom izključitve tega tveganja in s tem odprave velike pravne negotovosti vseh udeležencev transakcije.

Pričakovati je, da bodo predmetna pravila imela pomemben vpliv ne samo na združitve in prevzeme, ampak tudi na prestrukturiranja, ustanavljanje novih gospodarskih subjektov in nepremičninske transakcije na številnih področjih gospodarske dejavnosti.

Ljubljana, dne 8. 6. 2020

Avtorica: Lea Vatovec Miklavčič, LL.M. (UCL)